

# יומנו של ראש המועצה



השבוע החליטה מועצת מקרקעי ישראל שהנחות בקרקע באזורי עדיפות לאומית, יוגבלו למקסימום 49% ביישובים באשכול סוציו אקונומי גבוה. המשמעות במשגב היא שעבור הקצאת מגרש מגורים בחלק מיישובי משגב ישלמו יותר.

במשגב יש יישובים קהילתיים ויישובים בדוים. ביישובים הבדוים, בדומה ליישובים הערביים האחרים, המגרשים מוקצים רק ל"בני מקום". ביישובים הקהילתיים אין הקצאה בכלל ל"בני מקום", וכל מי שמעוניין לבנות ביישוב שבו הוא נולד, עובר תהליך זהה לכל אדם אחר. קצרה היריעה מלפרוס את כל הרציונאל וההתפתחות של המדיניות הקרקעית, אבל בסופו של דבר, נכון להיום, ל-80% מתושבי הגליל, ובהם תושבי משגב הבדוים, יש עדיפות בהקצאת אדמות מדינה (ככל שיש קרקעות מתוכננות) ביישוב שבו הם נולדו. ל-20% מתושבי הגליל, ובהם רוב תושבי משגב היהודים, אין עדיפות.



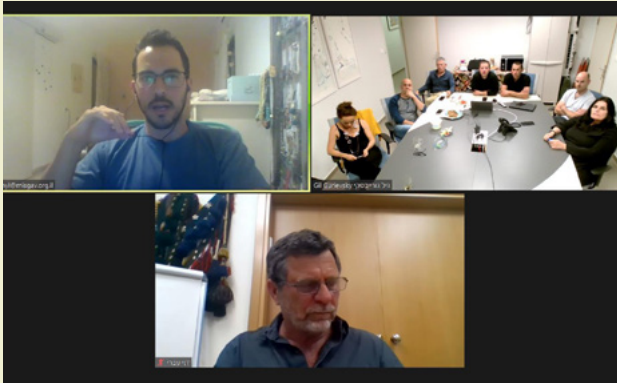
מועצת מקרקעי ישראל, הגוף שמנהל את רשות מקרקעי ישראל (רמ"ל), אמורה להיות הגוף שקובע את המדיניות בענייני קרקעות ה"מדינה". מדוע מדינה במרכאות? כי מדובר גם בקרקעות שנרכשו ע"י קק"ל ונמסרו לניהול מדינת ישראל, גם באדמות של כפרים שנעזבו ב-48', גם באדמות יער וחורש שלא היו מעובדות, וגם באדמות ה"סולטאן" או ה"נציב" שעברו לבעלות מדינת ישראל. מדובר ברוב שטח הגליל. השטחים בבעלות פרטית מרכזים בבקעות, מפוזרים בהרים, ומהווים את רוב השטח הבנוי בכפרים הוותיקים.

שלהי התקופה העות'מאנית היו הימים האחרונים של שלטון "נסיכים" כאלו ואחרים בגליל, במשך מאות שנים. בצפון התרכזו כפרים דרוזים ונוצרים. יהודים חיו בצפת, בטבריה ובעכו. החברה הערבית היתה בעיקרה חקלאית. החקלאות היתה מרוכזת בבקעות. בהרים ובשטחי החורש ישבו בדוים ונצלו את המרעה. במאה ה-19 החלו רישומי בעלות קרקעות בצורה המוכרת לנו היום ("קדסטר"). על חלק מהאדמות נרשמה אחיזה של חקלאים - אלו אדמות "מירי". ברוב הכפרים בגליל בוצע "הסדר" בימי המנדט שהגדיר את רוב אדמות ה"מירי" כאדמות חקלאיות והפך אותם למה שקרוי היום "טאבו". מדובר בכ-20% מסך האדמות. כל שאר האדמות מנהלות ע"י רשות מקרקעי ישראל מאז הקמתה ב-1960. חלק מאדמות אלו הן אדמות שנרכשו מבעליהם ע"י קק"ל או חברת "הימנותא" - חברת בת של קק"ל. במסגרת הסדרים כאלו ואחרים גם הבדוים, שישובו כאמור בין הכפרים, רכשו זכויות באדמות "מירי" ונרשמו כבעלי זכות. הם גם ישבו בפועל בכל שטחי המרעה והחורש. בכל אופן, התפתחו מאז 1960 וביתר שאת מאז 1978 "נארטיבים" שונים בחברה היהודית ובחברה הערבית. היהודים דברו על "הגשמה התיישבותית" במרחב ה"פתוח", ועל "יישובים קהילתיים" ולפעמים גם על "ייחוד הגליל". בחברה הערבית דברו על אפלייה ונישול ומדיניות ממשלתית של דיכוי, ולפעמים גם על "מאבק על אדמותינו". ההתיישבות הבדווית התחילה בהליך של "הסדרה" בשנות ה-70, אבל רוב היישובים זכו ל"הכרה" רק בשנות ה-90. התהליך נמשך עד היום. רק לפני שנה הונחו תשתיות בכפר הבדווי האחרון שהוסדר במשגב - ערב נעים. רוב היישובים הקהילתיים במשגב עוד לא הגיעו להיקף הבנוי המתוכנן. אנחנו משמרים שטחים נרחבים לשמורות יער, שמורות נוף ושמורות טבע. אנחנו גם עוסקים בחיבור יישובים אחד לשני ועם הערים והעיירות הסמוכות לנו.



# יומנו של ראש המועצה

נפגשתי עם הנהלת מועצה אזורית מטה אשר, לגבי המשך פיתוח אזור התעשייה בר לב. נפגשתי עם הנהלת מורן בשיחת "זום" (בקרב ב"ח"י אינשאללה).



בחג השבועות אנו קראנו בתורה על מעמד הר סיני. גם קראנו את מגילת רות. בסיפור נעמי ורות משתקפת מציאות של "משטר נחלות", מערכת חקלאית וקרקעית שונה מזו של היום. גם תושבי יודפת העתיקה, ליד בית, חיו במערכת שונה מזו של היום. המשותף לכל התקופות היא שאדמה היא הבסיס לקיומנו. אי שוויון הוא לפעמים תופעת לוואי של פעילות כלכלית או חקלאית. הערכים שמנחים אותנו היום - שונות, שיתוף פעולה וסגירת פערים, אינם ערכים "חדשים" או ברי חלוף. הם שיכונו את מעשינו ואת פועלינו ביום יום. ובבניין ציון ננוחם!



שלכם,  
דני עברי

מהיכרותי את הנפשות הפועלות, למדתי שהמדיניות של רמ"י איננה פרי של "יד מכוונת", אלא הצטברות של לחצים סותרים. אני בדעה שהגיע הזמן שכולם יכירו בכך, שיש כפרים חדשים בגליל. חלקם יישובים קהילתיים, חלקם יישובים בדווים וחלקם יישובים מעורבים. המשמעות העמוקה של "כפר", לדעתי, הוא מקום שמי שנולד בו, שייך אליו ומחוייב לו. בינתיים, עם תחילת קליטת הדור השלישי בחלק מיישובי משגב, היישובים הקהילתיים עדיין מתנהלים כ"יישובים בהקמה".

האסטרטגיה של משגב היא בניית קהילות רב דוריות, ערכיות ו"מכילות". אסטרטגיה זו נקבעה בהליך משותף ציבור רחב, ותוך למידה והתעמקות בחלופות. אנחנו בעד פתיחות ודו-קיום. אנחנו גם מעוניינים לאפשר לבני מקום ביישובים קהילתיים להמשיך ולגור ביישוב בו הם נולדו. לעתים קרובות, כמו השבוע, אנו נאלצים להתמודד עם מדיניות שמעכבת אותנו ומאתגרת אותנו. אנו תושבי משגב, יהודים וערבים, ביחד, חזקים. אין לי ספק שאנו נמשיך לצמוח כפי שעשינו עד היום ושנעמוד בכל אתגר.

נפגשתי השבוע עם מנהל הכספים של הסוכנות היהודית. ברוב היישובים הקהילתיים אין זכויות בקרקע ליישוב עצמו, ויש זכויות בקרקע לסוכנות היהודית. הסוכנות לא עוסקת בהתיישבות כבר עשרות שנים. מדוע צריך אישור שלהם להקים מתקן פוטו-וולטאי על גג של מבנה ציבורי? מדוע הסוכנות היא עדיין בעלת זכות במבנים שנרכשו מזמן, ע"י חלק מהיישובים? אנו מבצעים עבודה מעמיקה במטרה לשנות את המצב הזה. בנוסף לכך, מדיניות רמ"י בהקצאת קרקעות לתעסוקה, היא מגבלה שמקשה על פיתוח תעסוקה בכל יישובי משגב. בעיקר ביישובים הבדווים. אנו פועלים לשינוי המצב הזה.

נפגשתי השבוע עם וועדת רווחה של מרכז המועצות האזוריות, ושוחחנו על אסטרטגיית היציאה ממשבר הקורונה ואספקת שרותים לאזרחים וותיקים במרחב הכפרי.

